

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Haridusteaduste instituut
Haridusteadus (loodusteaduslikud ained)

Epp Narruskberg

KOOLIKIUSAMISE KAJASTUMINE MEEDIAKANALITES 4.- 12. KLASSI ÕPILASTE HINNANGUL

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Kristi Kõiv PhD

Läbiv pealkiri: Koolikiusamise kajastumine meediakanalites

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Kristi Kõiv PhD

.....

Kaitsmiskomisjoni esimees: Piret Luik PhD

.....

Tartu 2013

Sisukord

Kokkuvõte.....	3
Summary.....	4
Sissejuhatus.....	5
Uurimise eesmärk ja hüpoteesid.....	6
Kiusamise mõiste.....	6
Kiusamise vormid.....	7
Kiusamise osapooled.....	8
Kiusamine ja meedia.....	9
Töö metoodika.....	11
Uurimismeetod.....	11
Valim.....	11
Uuringu läbiviimine.....	11
Andmete töötlus.....	12
Töö tulemused.....	12
Üldandmed.....	12
Hinnangud koolikiusamise sageduse kohta 8 meediakanali lõikes.....	13
Televisioon kui kiusamisalase teabe allikas.....	14
Kino kui kiusamisalase teabe allikas.....	15
Ajakirjad kui kiusamisalase teabe allikas.....	17
Ajalehed kui kiusamisalase teabe allikas.....	18
Raadio kui kiusamisalase teabe allikas.....	19
Teater kui kiusamisalase teabe allikas.....	20
Internet kui kiusamisalase teabe allikas.....	20
Raamatud kui kiusamisalase teabe allikas.....	22
Arutelu.....	25
Kasutatud kirjandus.....	28
Lisad.....	

Kokkuvõte

Käesolevas uurimistöös käsitletakse erinevaid meediakanaleid (televisioon, kino, ajakirjad, ajalehed, raadio, teater, internet ja raamatud), kust õpilased saavad teavet koolikiusamise kohta. Valitud teema on oluline, sest meedias kajastatakse üha enam koolikiusamise juhtumeid. Käesoleva uurimistöö eesmärk oli selgitada välja, millistes meediakanalites on 4.- 12. klassi õpilaste hinnangul koolikiusamine kajastunud ja millise sisuga teavet õpilased nendest meediakanalitest koolikiusamise kohta said. Uurimises püstitati kaks hüpoteesi: õpilased saavad koolikiusamise kohta rohkem teavet televisioonist kui ajalehtedest ja ajakirjadest ning tüdrukud saavad ajalehtedest ja ajakirjadest rohkem teavet koolikiusamise kohta kui poisid.

Uuringus kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit – ankeetküsitlust. Küsimustiku koostamisel lähtuti metoodikast, mida kasutati eelnevalt selles vallas läbiviidud uuringus. (Kilo, 2011). Uuringus osalesid ühe gümnaasiumi kõik 4.-12. klasside õpilased. Uuringus osales 325 õpilast, kellest 56% olid tüdrukud ja 44% poisid.

Esimene hüpotees leidis kinnitust – õpilased saavad koolikiusamise kohta rohkem teavet televisioonist kui ajalehtedest ja ajakirjadest. Teine hüpotees leidis vaid osaliselt kinnitust – tüdrukud on saanud ajakirjadest rohkem teavet koolikiusamise kohta kui poisid, kuid ajalehtedest on poisid ja tüdrukud saanud teavet peaaegu sama palju.

Õpilaste hinnangul on koolikiusamist kõige rohkem kajastatud televisioonis ning seda eelkõige uudistest ja filmidest. Televisioonis esines kõige rohkem füüsilist vägivaldset kiusamist. Õpilased kirjeldasid kõige sagedamini ühte konkreetset koolikiusamise juhtu, kus kaks tüdrukut peksavad ühte tüdrukut. Kinosaalides on rohkem kui pooled õpilased saanud koolikiusamise kohta teavet filmidest, välja toodi üks konkreetne film, milleks oli „Klass“. Ajakirjadest ja ajalehtedest on õpilased saanud rohkem teavet uudisest. Ajalehtedega seoses jäid meelde eelkõige konkreetsed koolikiusamise juhtumid. Raadiot kuulavad õpilased on saanud teavet eelkõige uudistest. Teatrist on õpilased saanud koolikiusamise kohta teavet kõige vähem, kuid toodi välja üks konkreetne näidend – „Nullpunkt“. Internetiga seoses oli sagedaseimaks Amanda Todd'i koolikiusamise juhtum, mille tagajärjel neiu sooritas enesetapu. Raamatute puhul tõid õpilased kõige sagedamini välja, et kiusatav on teistest mingit moodi erinev ning sageli mainiti ka erinevates raamatutes esinenud koolikiusamise juhtumeid.

Käesoleva uuringu tulemustest selgus, et õpilaste hinnangul kajastatakse meedias tunduvalt rohkem füüsilist vägivaldset kiusamist kui verbaalset kiusamist.

Summary

This research paper discusses various media channels (television, cinema, magazines, newspapers, radio, theatre and books), where students can get information about bullying. The chosen topic is important, because the media increasingly reflects the bullying incidents. The purpose of this study was to identify in which media channels bullying has been reflected in according to the opinion of 4th – 12th grade students and to learn what kind of information the students found out about bullying from previously mentioned media channels. The research set up two hypothesis: students get more information about bullying from television than from newspapers and magazines, and the girls get more information about bullying from newspapers and magazines than boys.

This study used a quantitative research methodology, questionnaire. The making of this questionnaire is originated from the methodology used in the previously carried out researches (Kilo, 2011). The study included all students from 4th to 12th grades of one high school. The study involved 325 students, of whom 56% were girls and 44% boys.

The first hypothesis was confirmed - students get more information from television than from newspapers and magazines. The second hypothesis was only partially confirmed - the girls have received more information from magazines of bullying than boys but in the newspapers, boys and girls have received information almost equally.

Pupils think that school bullying is mostly expressed on television, and the majority of the received information came from news and movies. In television the most common was physically violent bullying. The bullying case most described by the students was one particular case in which two girls were beating up another girl. In cinema, more than half of the students received information about bullying from films - one particular film was brought out, the film "Klass". Out of magazines and newspapers, students receive more information from the news. In regards to newspapers, only certain specific bullying incidents were remembered. From listening to the radio, students have received information from the news. The least information the students have received about bullying is from the theatres. A great number of students pointed out one particular play - "Nullpunkt". In regards to the Internet, students mainly mentioned Amanda Todd's bullying incident, which led to the young girl's suicide. In books students mentioned most often that the one who is bullied is different from the others. They also mentioned various bullying incidents from the books.

The results showed that according to the students opinion in the media there is much more violent physical bullying than verbal bullying.

Sissejuhatus

Koolikiusamine on ühiskonnas praegu väga aktuaalne teema ja meedias kajastatakse üha enam toimunud koolikiusamise juhtumeid. Meedial on tänapäeva ühiskonnas väga suur roll – televisioon, arvutid ja ajakirjandus on osa laste igapäevaelust, mis mõjutab nende suhtumist ja arvamust. Koolikiusamine on laialdane ja sügav probleem, mis on alati olemas olnud, kuid kuna meedia on hakanud sellele suuremat tähelepanu pöörama, siis võib tunduda, et koolis on hakatud rohkem kiusama.

Kiusamine koolis on tänapäeval tõsine probleem, mille üle tunneb muret kogu ühiskond. Viimane 20 aastaga on tehtud palju uurimistööd, et mõista selle probleemi põhjuseid ja tagajärgi ning millised viisid on kõige paremad lahenduste leidmiseks (Rigby, 2008).

Kiusamine ja koolivägivald on viimase aastakümne jooksul olnud nii avaliku arutelu kui ka teadusliku uurimistöö valdkonnaks üle kogu maailma. Kiusamist on kogu maailmas hakatud rohkem uurima, sest on kasvanud inimeste teadlikkus inimõigustest, laste ja noorukitega on juhtunud palju traagilisi sündmusi, sest neid on kiusatud ja nad ei ole osanud leida sellele probleemile lahendust, meedia on hakanud rohkem tähelepanu pöörama koolis toimuvatele kiusamisjuhtumitele (viidatud Kõiv, 2006).

Eestis hakkas meedia koolikiusamise vastu rohkem huvi tundma 2000.aastate teisel poolel, kui ajalehtedes ilmusid artiklid koolivägivalla kohta (Vasiljeva, 2004). 2006-2007 aastatel Euroopas tehtud uuringu tulemused näitavad, et Eesti on koolikiusamise sageduse poolest Euroopas teisel kohal, jäädes maha vaid Sloveeniast (viidatud Sethi, Hughes, Bellis, Mitis & Racioppi, 2010). Eestis läbiviidud uurimused on näidanud, et 3.-12 .klasside õpilastest 17% on kiusamisega kokku puutunud, neist 7% kiusajatena, 8% ohvritena ja 2% kiusajate/ohvritena (Kõiv, 2000).

Kuna lapsed kasutavad erinevaid meediakanaleid ja saavad koolikiusamise kohta teavet, siis oleks oluline teada, millistes meediakanalites kajastatakse koolikiusamist rohkem ja millistes vähem. Samuti on koolikiusamise kajastumist meedias hakatud järjest rohkem uurima, sest meedial on küll positiivne mõju lastele, kuid see võib tekitada ka potentsiaalseid probleeme. (Impact of media to children, 2012).

Uurimuse eesmärk ja hüpoteesid

Käesoleva uurimistöö eesmärk on teada saada/selgitada välja, millistes meediakanalites (televisioon, kino, ajakirjad, ajalehed, raadio, teater, internet ja raamatud) on koolikiusamine 4.- 12. klassi õpilaste hinnangul kajastunud ja millise sisuga teavet õpilased nendest meediakanalitest koolikiusamise kohta said.

Lähtuvalt eesmärgist esitan oma uurimustöös järgmised küsimused ja hüpoteesid.

- Millistest meediakanalitest ja missuguses sisuga teavet saavad õpilased koolikiusamise kohta?
- Millistest meediakanalitest saavad tüdrukud teavet rohkem?
- Millistest meediakanalitest saavad poisid teavet rohkem?

Hüpotees: õpilased saavad koolikiusamise kohta rohkem teavet televisioonist kui ajalehtedest ja ajakirjadest.

Hüpotees: tüdrukud saavad ajalehtedest ja ajakirjadest rohkem teavet koolikiusamise kohta kui poisid.

Kiusamise mõiste

70. aastate lõpus ja 80. aastate alguses, kui kiusamist hakati uurima, kasutati inglise keeles selle tähistamiseks mõistet "mobbing". Mõiste laenati etioloogiast, kus see tähistas loomade grupiviisilist rünnakut teise liigi loomade vastu, kes oli nendest suurem ja keda peeti seetõttu vaenlaseks. Termin toodi üle kooliklassi, kus ta tähistab grupi eakaaslaste rünnakut üksikindiviidi vastu. Tänapäeval tähistab seda mõistet inglise keelne termin "bullying". (Kõiv, 2006)

Kiusamine on selline tahtlik teisele inimesele haiget või kahju tegemine, mille tunnuseks on see, et tegevus toimub korduvalt pika aja jooksul, jätkudes mõnikord nädalaid, kuid ja isegi aastaid. Kiusamine on ühe või mitme inimese sageli agressiivne või manipuleeriv tegu või teatud aja jooksul korduvad teod, mis teevad teisele inimesele haiget nii vaimselt kui füüsiliselt (Smith, 2000 ; Sullivan, 2000).

Kiusamise osapoolte suhted pole võrdsed, vaid kiusaja omab ja näitab ülekaalu ning ohver tunneb ennast alaväärsena ja tal on raske ennast kaitsta (Kõiv, 2006 ; Sharp & Smith, 1994).

Olweus (1999) ja Sharp & Smith (2004) on kiusamist iseloomustanud sõnadega agressiivne, tahtlik, haiget/kahju tegev. Mõned uurijad pööravad tähelepanu asjaolule, et kiusamist võib teostada üks inimene ja ka terve grupp (Kõiv, 2003; Olweus, 1999).

Smith (1991) järgi on kiusamisel teatud iseärasused. Ohver ei anna kiusamiseks põhjust, kiusamine on korduv tegevus ja kiusaja on füüsiliselt tugevam kui ohver. Ka Olweus (1999) on kiusamise tunnusjoontena välja toonud, et rünnak ohvri vastu toimub pika aja jooksul, rünnak on tahtlik ja teeb ohvrile kahju, ohver ja kiusaja ei ole võrdses seisus.

Kiusamise vormid

Kiusamise vormideks on füüsiline – löömine, asjade äravõtmine ja nende lõhkumine; verbaalne – narrimine, solvamine, ebaviisakad märkused; kaudne – kuulujuttude levitamine, kellegi tõrjumine (Sharp & Smith, 2004)

Sullivan & Sullivan (2004) on jaganud kiusamise kaheks liigiks: füüsiliseks ja psühholoogiliseks ning viimase veel omakorda verbaalseks kui ka mitteverbaalseks kiusamiseks. Füüsiline kiusamine sisaldab ka inimese vara kahjustamist.

Füüsiline kiusamine põhjustab sageli nähtavaid vigastusi ning see esineb siis, kui inimene saab füüsiliselt viga. Siia kuuluvad näiteks kriimustamine, tõukamine, löömine, tagumine jne.

Psühholoogiline kiusamine jaguneb omakorda verbaalseks ja mitteverbaalseks kiusamiseks.

Verbaalne kiusamine toimub sõnadega. Selleks võib olla mõnitamine, teise inimese laimamine, hüüdnimedega kutsumine, solvavad telefonikõned, kuulujuttude levitamine jne.

Mitteverbaalne mittefüüsiline kiusamine jaguneb veel omakorda otseseks ja kaudseks mitteverbaalseks kiusamiseks. Otsene mitteverbaalne kiusamine seondub verbaalse ja füüsilise kiusamisega. Kaudne kiusamine on manipuleeriv ning enamasti salalik .

Otsene mitteverbaalne kiusamise alla kuuluvad ebaviisakad liigutused, ähvardavad näoväljendused. Neid sageli ei peeta kiusamiseks, sest arvatakse, et see on kahjutu ega mõju inimesele negatiivselt. Tegelikult tahetakse sellega oma võimu näidata ja kiusatavat ähvardada.

Kaudse mitteverbaalse kiusamise alla kuuluvad tõrjumine, ignoreerimine, teistest isoleerimine, õelate kirjade saatmine ja teiste õpilaste õhutamise vaenulikkusele.

Eraldi käsitletakse vara kahjustamist. Selleks võib olla kiusatava isiklike asjade hävitamine ja lõhkumine, riiete katkirebimine, asjade varastamine jne.

Kiusamise osapooled

Kiusamisega võivad kokku puutuda kõik, olles kiusatava rollis või kiusajana (Sharp & Smith, 1994). Olweus (1993) eristab kiusamiskäitumises kiusajaid ja ohvreid. Ohvrid jaotab ta omakorda kaheks: need, kes ei ole võimelised ennast kaitsma, ja need, kes hakkavad vastu. Lisaks ohvritele ja kiusajatele mängivad kiusamises oma rolli ka kõrvalseisjad. (Sullivan, Cleary & Sullivan, 2004).

Kiusajad teavad, kuidas oma võimu oma huvides ära kasutada. Ka kiusajaid võib olla mitu erinevat liiki:

Tark kiusaja oskab oma käitumist hästi varjata, nii et tihti on raske uskuda, kas see inimene ikka on kiusaja. Targad kiusajad oskavad inimestega manipuleerida, nad on egoistlikud ja enesekindlad. Nad on ülbe ja ükskõikse hoiakuga ning neid on väga raske ära tunda.

Mitte-nii-targad kiusajad on tavaliselt antisotsiaalse ja riskialti käitumisega ning sellega kaasneb ka kaaslaste hirmutamine. Nad on tihti negatiivse ellusuhtumisega ning eeldavad, et nende kaaslased lähevad nende alatu käitumisega kaasa. Neil on sageli probleeme õppimisega ning nad suunavad oma viha endast nõrgematele. Nad on kogenud ebaõnnestumist, eemaletõukamist ja tunnustuse puudumist, seega nad ei tea, kuidas ennast maailmas hästi tunda.

Kiusajaist ohvrid on mõnes olukorras ise kiusajad, kuid teises jälle ohvrid. Nad kiusavad endast nooremaid ja nõrgemaid, sest nad on ise eakaaslaste või endast vanemate õpilaste poolt kiusatud. Nad käituvad sageli agressiivselt, kuid mõnes teises olukorras võivad nad olla kergesti haavatavad. Õpilased, keda kiusatakse, tunnevad tihti viha ning seetõttu võivad hakata ise teisi kiusama.

Ohvriks võib langeda igaüks, kui tal ei ole sõprade toetust. Nad võivad ka teistest lastest mingil moel erineda või tõrjutakse neid teatava käitumise pärast. Ohvrid on endassetõmbunud, madala enesehinnanguga ja sotsiaalselt tõrjutud. Nad kipuvad arvama, et nad kutsuvad ise kiusamist esile ja tunnevad selle pärast süüd. Nad tunnevad, et nad pole midagi väärt ja on pidevas masenduses. Äärmuslikel juhtudel võib pidev kiusamine ja madal enesehinnang viia enesevigastamise või enesetapuni.

Kiusamise käigus omavad tähtsust ka kõrvalseisjad. Nad hoiavad ohvrist eemale, kuna kardavad ise järgmiseks ohvriks langeda. Kiusamine lõppeb siis, kui kõrvalseisjad sekkuvad ning vastupidiselt saab kiusamine jätkuda vaid siis, kui kõrvalseisjad selleks loa annavad. Kõrvalseisjatel on erinevad rollid: kaasajooksikute ja õhutajate tegevus aitab kiusamisele

kaasa, eemalehoidjad püüavad endale mitte tähelepanu tõmmata ja on näiliselt neutraalse hoiakuga. Kaitsjad on ohvrist kõige kaugemal, kuid neil on vaja ainult näidata vastuseisu, et kiusamine lõppeks (Sullivan, Cleary & Sullivan; 2004)

Kõige tavalisemad kiusajad on poisid üksi või väikeste rühmadena. Tüdrukud grupiviisiliselt ja kasutavad tihti kaudseid kiusamisviise, mida õpetajad nii kergesti ei märka. Poisid kasutavad kiusamiseks otsemaid meetodeid ning kasutavad tihti füüsilist vägivalda. (Sharp & Smith, 1994).

Kiusamine ja meedia

Massimeedia on traditsiooniliselt mõiste, mis kirjeldab avaliku sõnumi tootmise ja levimise viise organiseeritud vahendite abil, millel on suur ulatus ja on mõeldud jõudmaks lühikese aja jooksul suure publikuni (Watson & Hill, 2012 ; McQuail, 2010). Massimeedia hõlmab selliseid peamisi informatsioonikandjaid nagu trükitud ajaleht, ajakiri, film, raadio ja televisioon. Sinna lisandub ka uuema aja meediakanal – internet (McQuail, 2010).

Meedia kujundab ühiskonnas avalikku arvamust ja on kaasaegse ühiskonna lahutamatu osa. Kommunikatsioon, informatsiooni vahetamine ja edastamine on iga sotsiaalse süsteemi olemus. Tänapäevane avalikkus meediaga tihedalt seotud ja teadmised ühiskonnas või maailmas toimuvast saame me meedia kaudu. Meedia mõjutab kõiki elualasid ja inimese sotsiaalses arengus tähtsal kohal (Palmaru, 2004).

Tänapäeval on enamus meediakanaleid kättesaadavad peaaegu kõigile. Juba väiksest peale veedavad lapsed televiisori ja arvuti ekraani ees väga palju aega. Kõik meediaga seondud ei ole aga ainult negatiivne. Sotsiaalmeedia leheküljed võimaldavad noortel olla ühenduses oma sõprade, pere ja maailmaga, arendada tehnilisi, loomingulisi ja sotsiaalseid oskuseid. Kuid on teatud mured, mis on seotud meedia mõjuga lastele ja noortele, kellel on avastatud probleemid vaimse tervisega. Tegelikult võib meedia avaldada mõju kõigile lastele (Impact of media to children, 2012). Kuigi noorte seas levinud kiusamiskäitumise põhjuseid on raske määrata, on viimastel aastatel paljudes tehtud uuringutes leitud, et vägivalda kajastumine meediakanalites põhjustab vägivaldse käitumise tõusu (Brown, 2011).

Uuringud on näidanud, et vägivald televisioonis ja filmides võib viia agressiivse käitumise tõusule. Seda, mil määral vägivald meediast reaalsesse ellu üle kandub mõjutab saadud informatsiooni iseloomus. Samuti oleneb see ka sotsiaalsest keskkonnast ja indiviidi iseärasustest (Huesmann & Taylor, 2006).

Lapsed, kes pidevalt puutuvad kokku agressiivsusega, mis meedias kajastub, muutuvad vägivaldse käitumise suhtes tolerantsemaks. Nende jaoks tundub vägivaldse alatooniga jutt täiesti normaalne ja nad kasutavad igapäevaselt pahatahtlikke sõnu tegelikult aru saamata, et need ei ole sobivad (Simpson, 1998).

Koolikiusamise kajastamisest meedias on kirjutatud üsna vähe. Uuringuid tehakse pigem teemadel, mis mõju avaldab lastele vägivalda demonstreerimine meedias, eriti vägivalda näitamine televisioonis. Viimasel ajal Eesti meediasse jõudnud juhtumid kajastavad kahjuks üsna igapäevast nähtust koolides, mis on varem meedia poolt märkamata jäänud. Statistika näitab, et koolivägivald Eestis on tõusu teel ning et see probleem on ühiskonnas üsna levinud (Vasilieva, 2010). Eesti meedia pööras eriti palju tähelepanu koolikiusamise probleemile, kui 2007. aastal lavastus Ilmar Raagi film „Klass“, kus näidati koolikiusamist ja vägivalda ühes Eesti koolis (Kõiv, 2009). Tundus uskumatu, et ka tegelikkuses on palju niivõrd jõhkraid ja vägivaldseid kiusamisjuhte ning pidev kiusamine võib viia nii tõsiste tagajärgedeni.

Kõiv (2002) uuris vägivallaga seotud sündmusi massimeedias. Oma töö käigus jõudis ta järelduseni, vägivald erinevates meediakanalites oli jätnud erineva iseloomuga jälje laste mällu – seoses filmis, raamatus, multifilmis ja ajakirjas kujutatud vägivallaga meenus õpilastele üldist laadi agressiivne käitumine, seoses vägivalla kujutamisega ajalehtedes tuli välja, et lastele jäid meelde teatud konkreetset vägivaldseid sündmusi.

UNESCO poolt 1998. aastal 23 erinevas riigis läbiviidud uuringus selgus, et 91% lastel on kodus televiisor (viidatud Ortega, Mora-Merchán & Jäger, 2007). Televisiooni vaatamine on viimaste aastakümnetega märgatavalt kasvanud ka Eestis – võrreldes varasemaga on keskmine televisiooni vaatamise aeg tõusnud 59%, ajakirjade ja ajalehtede lugemise aeg on aga vähenenud (Vihalemm, 2006).

Kaheksas erinevas Euroopa riigis läbiviidud uuringus püüti välja selgitada, kas televisiooni vaatamine ja koolikiusamine on omavahel seotud. Sealt tuli välja, et kõige rohkem vaadati televisiooni Balti riikides – Eestis ja Lätis, kõige vähem aga Kanadas ja Makedoonias. Eesti lapsed vaatavad keskmiselt 3,2 tundi televiisorit päevas koolipäeval ja 4,0 tundi päevas nädalavahetusel. Püüdes välja selgitada seoseid televisiooni vaatamise ja koolikiusamise vahel, leiti, et Eesti, Kanada ja USA laste seas on kõrgeim erinevate kiusamisvormide tase. 43% uuringus osalenud Eesti lastest nimetas teisi hüüdnimedega, 17% levitasid kuulujutte ja 28% lastest lõi või tõukasid teisi. Enamustes uuringus osalenud riikides leiti väga tugev seos televisiooni vaatamise ja kiusamise vahel, Eesti asus USA ja Poola järel 3.kohal. (Kuntsche et al. 2006)

Töö metoodika

Uurimismeetod

Uuringus kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit, ankeetküsitlust. Küsimustiku koostamisel lähtuti eelnevalt selles vallas tehtud metoodikast, mille autoriks oli käesoleva töö juhendaja ja Kilo (Kilo, 2011) poolt kootatud ankeet seoses erinevate meediaallikatega. Ankeedi alguses on välja toodud küsitluse eesmärk, taustandmed on ankeedi lõpus. Ankeedis on 17 küsimust, millest 9 oli valikvastustega ja 8 olid lahtised küsimused.

Küsimustiku esimeses küsimuses paluti vastajatel märkida, millistes meediakanalites on nende hinnangul kajastatud koolikiusamist. Meediakanaliteks on televisioon, kino, ajakirjad, ajalehed, raadio, internet, teater ja raamatud. Esimene küsimusteblokk oli täpsustav küsimus – kust on õpilased saanud teavet kiusamise kohta nendes meediakanalites. Iga lähemalt määratleva küsimuse juures on välja pakutud ka „Mujalt” variant. Teine küsimusteblokk – paluti kirjeldada kiusamisjuhtu vastavas meediakanalis. Ankeedi täitmine võttis aega keskmiselt 10-15 minutit. Uuringus kasutatud ankeetküsitlus on esitatud töö lõpus (Lisa 1).

Valim

Uuringus osalesid ühe gümnaasiumi kõik 4.-12. klasside õpilased. Küsitletuteks oli kokku 325 õpilast vanuses 10-20 aastat, kelle keskmine vanus oli 14,5 aastat. Vastajatest 181 olid tüdrukud ja 144 poisid.

Uuringu läbiviimine

Uuring viidi läbi ühes gümnaasiumis kahe koolipäeva jooksul. Küsitlus põhikooli õpilaste seas toimus 19.10.2012 ja gümnaasiumi õpilaste seas 16.11.2012. Kasutatud on just sellist valimit, kuna see oli töö autorile kättesaadav ja nendel kuupäevadel olid vajalikud õpilased kohal.

Töö autor edastas küsitluste ankeedid kooli õpetajatele, kes siis omakorda jagasid need õpilastele ning edastasid vajalikud ankeedi täitmise juhendid. Pärast tunde ja küsitluste täitmist tagastasid õpetajad ankeedid töö autorile.

Kõikidele küsimustele vastamine oli vabatahtlik ja anonüümne.

Andmete kogumiseks ning nende analüüsimiseks sobisid kõik ankeedid, s.o 100%.

Andmete töötlus

Kogutud andmed sisestati tabelitöötlusprogrammiga *Microsoft Excel*.

Andmeid analüüsiti samuti programmiga *Microsoft Excel*, mille abil koostati ka joonised ning tabelid. Andmeanalüüsiks kasutati ka statistikapaketti SPSS 20.0.

Töö tulemused

Üldandmed

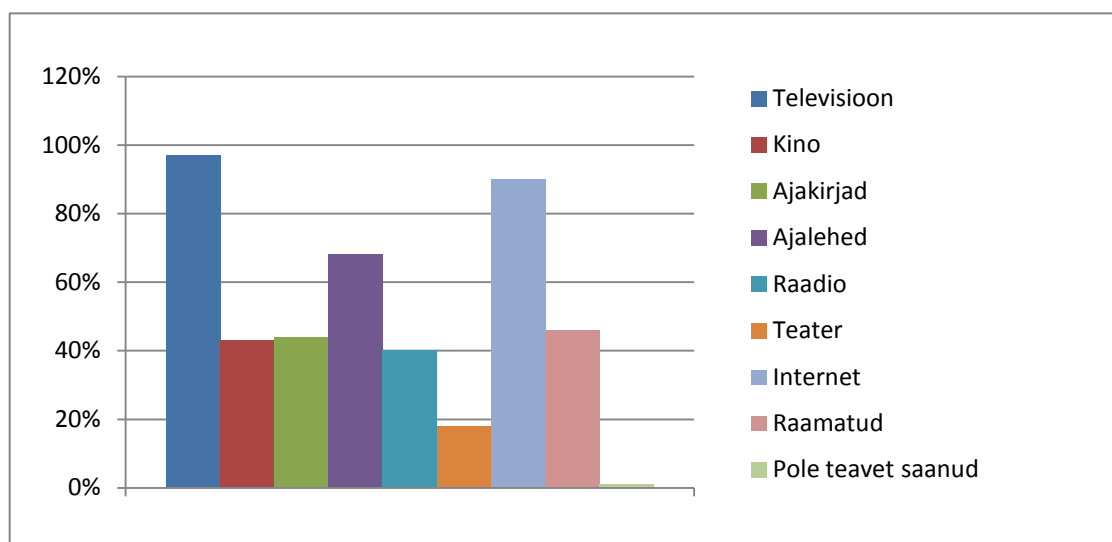
Uuringus osales 325 õpilast, kellest 56% olid tüdrukud ja 44% olid poisid. Vastajatest 60% olid põhikooli õpilased ja 40% gümnaasiumiõpilased. Vastajate keskmine vanus oli 14,5 aastat.

Tabel 1. Vastajate jaotuvus kooliastme ja klasside järgi.

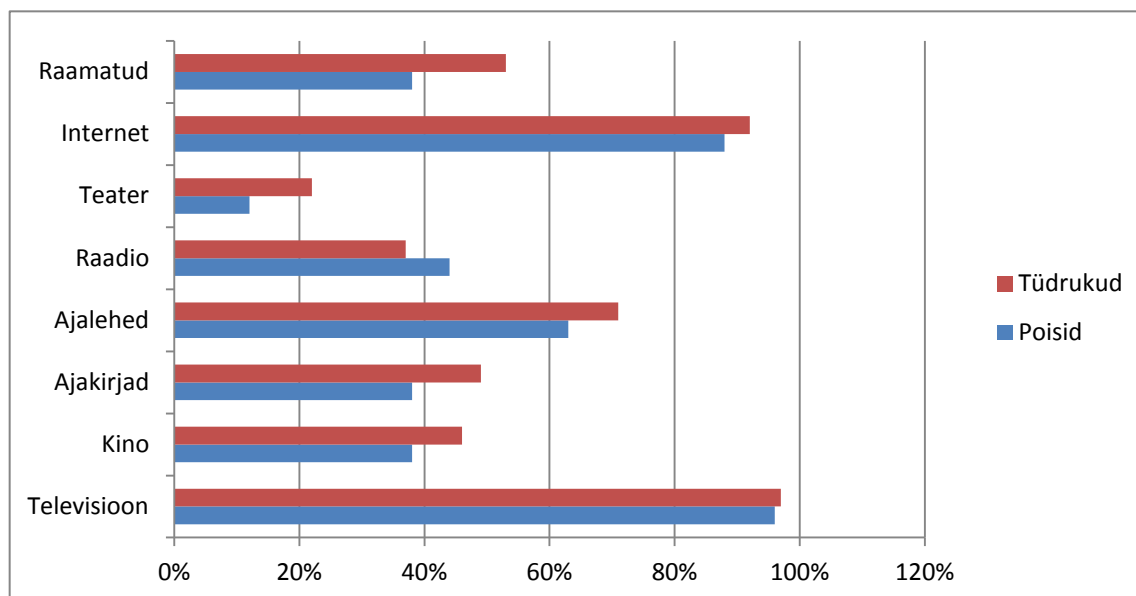
Õpilased					
Põhikool			Gümnaasium		
Klass	n	%	%	n	Klass
4	18	6	19	59	10
5	33	10	11	37	11
6	25	8	10	33	12
7	47	14			
8	33	10			
9	40	12			
			Kokku		
196		60	40	129	

Hinnangud koolikiusamise sageduse kohta 8 meediakanali lõikes

Õpilaste hinnangul on koolikiusamist kõige rohkem kajastatud televisioonis, selle variandi märkis ära 97% vastanutest (314 õpilast). Natuke vähem on kajastatud koolikiusamist internetis, selle märkis ära 90% (292 õpilast). Järgnevad ajalehed 68%-ga, natuke vähem on kajastatud koolikiusamist raamatutes (46%), ajakirjades (44%), kinos (43%) ja raadios (40%). Kõike vähem on õpilaste hinnangul kajastatud koolikiusamist teatris, selle variandi märkis ära kõigest 18% vastanutest (57 õpilast). Vastanutest 1% (3 õpilast) märkis, et nende hinnangul ei ole koolikiusamist üheski meediakanalis kajastatud (joonis1). Tüdrukud on ajakirjadest saanud sagedamini teavet kui poisid ($X^2 = 3,9$ $p < 0,05$), samuti teatrist üldse ($X^2 = 5,9$ $p < 0,05$) ja ka raamatutest ($X^2 = 7,1$ $p < 0,05$).



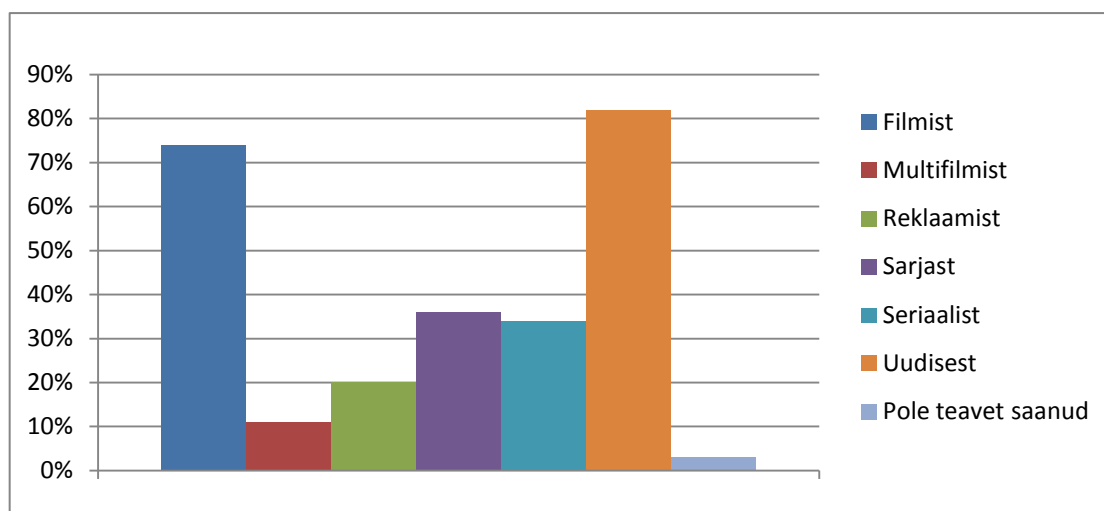
Joonis 1. Meediakanalid, kus õpilaste hinnangul on kajastunud koolikiusamist



Joonis 2. Meediakanalid, kus õpilaste hinnangul on kajastunud koolikiusamist soolises lõikes

Televisioon kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta televisioonis. Televisiooni kaudu on õpilased kõige rohkem teavet saanud uudistest, mida märkis 82% vastanutest. 74% õpilastest on saanud teavet filmidest. Tunduvalt vähem saadakse teavet sarjadest (36%) ja seriaalidest (34%). Kõige vähem teavet saavad õpilased aga reklaamidest (20%) ja multifilmidest, mida märkis kõigest 11% vastanutest. 3% (9 õpilast) märkis, et nad ei ole televisiooni kaudu teavet saanud.



Joonis 3. Kust õpilased on saanud televisioonis teavet koolikiusamise kohta.

Tulemused soolise jaotuvuse kohta näitasid, et tüdrukud olid sagedamini saanud teavet koolikiusamise kohta sarjadest ($X^2 = 5,9$ $p < 0,05$) ja seriaalidest ($X^2 = 6,9$ $p < 0,05$) kui poisid.

Kiusamisjuhu kirjeldus televisioonis. Tabel saadud koolikiusamiste kirjelduste kategooriate kohta televisioonis on välja toodud Lisa 2. Televisiooni kaudu said õpilased teavet eelkõige konkreetsete kiusamisjuhtude kohta (30%) – need olid juhtum, kus kaks tüdrukut peksavad ühte tüdrukut (26%); juhtum, kus esineb poistevaheline vägivaldne kiusamine (3%); kogetud koolikiusamise juhtum (1%); juhtum välismaal, kus koolis kiusati poissi (0,3%).

Kiusamist ja selle tunnuseid tõi välja 7% õpilastest, sagedasemad tunnused olid kiusamine üldiselt (5%), kiusatav on teistest erinev (2%), kiusamine esineb sageli (1%), negatiivne suhtumine kiusamisse (1%) ja tasakaalutus võimusuhetes (0,3%). Kiusamise sünonüüme (ahistamine, jälitamine, tõrjumine, vägivald) tõi välja 2% õpilastest.

Kiusamise tagajärgedest (5%) toodi sagedamini välja kahjulikud tagajärjed (3%), koolivahetus kiusamise tõttu (1%) ja see, et kiusaja saab karistuse (0,3%).

Kiusamisevastast võitlust mainis 1% õpilasi, kiusamise korral reageerimises (1%) olid sagedasemad põgenemine (0,3%) ja füüsiline vastuhakk (0,3%).

Kiusamise erinevateks osapoolteks (1%) olid televisioonis kaasaminejad (0,3%), kõrvalseisjad (0,3%) ja ohvriks oli poiss (0,6%)

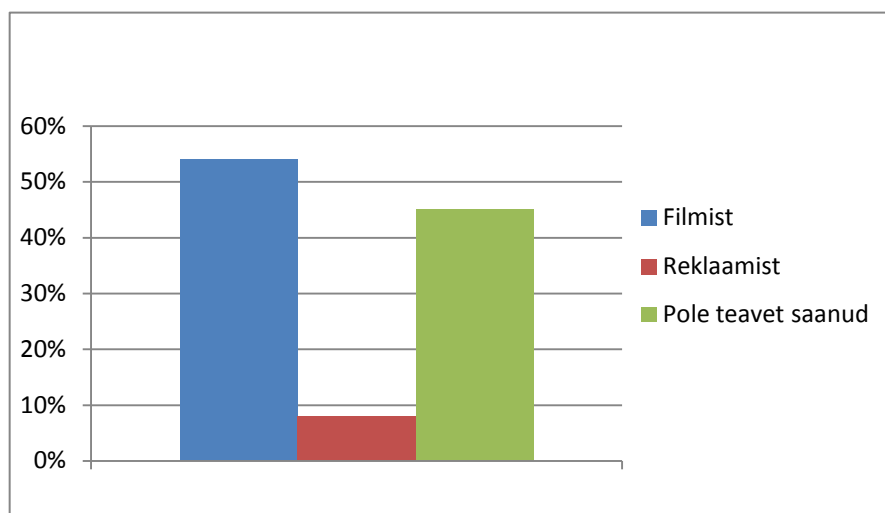
Kiusamise erinevatest liikidest (28%) mainiti õpilaste poolt 'füüsilist vägivaldset kiusamist (19%), verbaalset kiusamist (9%) ja kaudset kiusamist (0,3%). Kohaks, kus kiusatakse (1%) märgiti WC (1%) ja varjatud koht (0,3%).

Televisioonis vaadatud filmidest/saadetest (7%) toodi välja film „Klass“ (2%), lihtsalt film (2%), uudised (2%), saade „Saladused“ (1%), seriaal (0,3%) ja reklaam (0,3%).

Kino kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta kinos. Kinos vaadatud filmidest on saanud on saanud õpilased teavet koolikiusamise kohta kõige enam filmist, mida märkis 54% vastanutest. Reklaamist on teavet saanud ainult 8% õpilastest. Ülejäänud 45% õpilastest väidab, et pole kinos käies koolikiusamise kohta teavet saanud. Uurimustulemused soolises

lõikes viitasid sellele, et tüdrukud ja poisid on saanud kinost teavet enam-vähem sama palju ($p > 0,05$).



Joonis 4. Kust õpilased on saanud kinos teavet koolikiusamise kohta

Kiusamisjuhu kirjeldus kinos. Kino kaudu said õpilased teavet ülekaalukalt filmidest (21%) – film „Klass“ (19%) ja muud filmid (2%). Koolikiusamise konkreetseid juhtumeid toodi välja ainult üks, kus 3 suuremat poissi kiusavad ühte väiksemat poissi (1%).

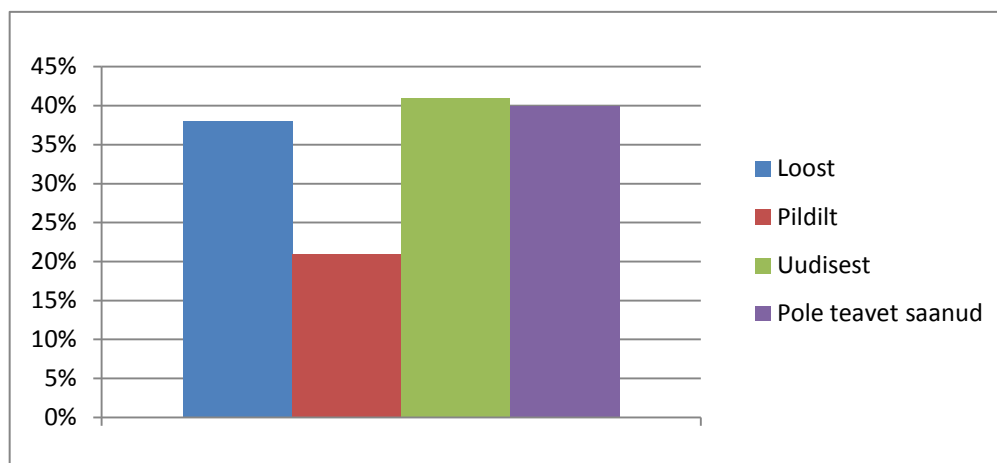
Kiusamist ja selle tunnuseid tõi välja 5% õpilastest, sagedasemad tunnused olid kiusamine üldiselt (3%), kiusatav on teistest erinev (0,3%), tasakaalutus võimusuhetes (0,3%), kiusamise varjatud iseloom (0,3%), kiusatava madal staatus (0,3%), kiusaja omadus (0,3%), ohvri omadus (0,3%) ja antisotsiaalne käitumine (0,3%). Kiusamise sünonüümidest toodi välja vägivald (1%).

Kiusamise tagajärgedest (3%) toodi sagedamini välja koolivahetus kiusamise tõttu (1%), koolitulistamine (1%), kahjulikud tagajärjed (0,6%) ja kiusatav hakkab ise kiusajaks (0,3%). Kiusamise korral reageerimisega viisidest (2%) olid sagedasemad füüsiline vastuhakk (1%), treeningutest osavõtt (0,6%) ja kättemaks (0,3%).

Kiusamise erinevateks osapoolteks märgiti ainult kambaga/grupiviisiline kiusamine (0,3%). Kiusamise erinevatest liikidest (9%) esines füüsilist vägivaldset kiusamist (7%) ja verbaalset kiusamist (2%). (Lisa 3).

Ajakirjad kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta ajakirjades. 41% vastajatest märkis, et nad on koolikiusamise kohta teavet saanud ajakirjas olevast uudisest. Loost on saanud teavet 38% vastanutest ja kõige vähem teavet on saanud pildilt, kõigest 21% vastanutest märkis selle variandi. 40% õpilastest ei ole üldse saanud ajakirjadest teavet.



Joonis 5. Kust õpilased on saanud ajakirjade kaudu teavet koolikiusamise kohta.

Uurimistulemused soolises lõikes näitasid, et tüdrukud on poistest oluliselt rohkem saanud teavet koolikiusamise kohta ajakirjadest üldiselt ($X^2 = 3,916$ $p < 0,05$), samuti saanud rohkem teavet ka loost ($X^2 = 9,1$ $p < 0,05$).

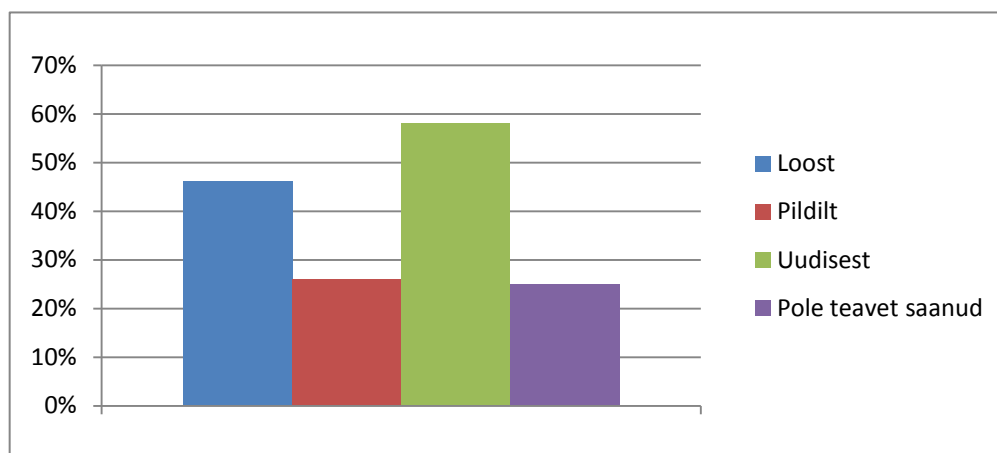
Kiusamisjuhu kirjeldus ajakirjades. Koolikiusamise konkreetsetest juhtumitest (5%) toodi välja need, mis olid päriselt kogetud (1%) või ajakirjades nähtud (4%). Kiusamist ja selle tunnuseid tõi välja 8% õpilastest, sagedasemad tunnused olid kiusamine üldiselt (5%), kiusatav on teistest erinev (1%), õpetaja ja õpilases vaheline konflikt (1%), kiusamise varjatud iseloom (0,6%), tasakaalutus võimusuhetes (0,3%) ja negatiivne suhtumine kiusamisse (0,3%).

Kiusamise tagajärgedest (2%) toodi sagedamini välja kahjulikud tagajärjed (0,6%), positiivsed tagajärjed (0,6%), kiusatav ei julge/ei taha kooli minna (0,6%) ja kiusaja saab karistada (0,3%). Kiusamise korral reageerimise viisidest toodi esile ignoreerimine (1%). Kiusamise erinevateks osapoolteks (1%) märgiti kambaga/grupiviisiline kiusamine (0,3%) ning ohvrteks tüdruk (0,3%) ja poiss (0,3%).

Kiusamise erinevatest liikidest (14%) esines rohkem verbaalset kiusamist (7%), vähem füüsilist vägivaldset kiusamist (5%) ja kaudset kiusamist (2%). Mainiti, et kiusatakse kohas, mis asub koolist väljas (0,3%). (Lisa 4).

Ajalehed kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta ajalehtedes. Ajalehtede kaudu on üle poolte õpilastest saanud teavet uudisest - 58% vastanutest on märkinud selle variandi. Natuke vähem ehk 46% vastanutest on saanud teavet ajalehes olevast loost. Pildilt on saanud teavet kõige vähem (26%). 25% vastanutest väidab, et nad ei ole ajalehtede kaudu koolikiusamise kohta teavet saanud.



Joonis 6. Kust õpilased on saanud ajalehtede kaudu teavet koolikiusamise kohta.

Uurimistulemused soolises lõikes näitasid, et erinevalt ajakirjadest tüdrukud ja poisid saavad ajalehtede kaudu koolikiusamise kohta sama palju teavet ($p > 0,05$).

Kiusamisjuhu kirjeldus ajalehtedes. Ajalehtedes mainiti mitmeid erinevaid koolikiusamise konkreetseid juhtumeid (5%) – juhtum, kus kaks tüdrukut peksavad ühte tüdrukut (2%); juhtum välismaal koolis, kus kiusati poissi (0,6%); juhtum, kus poiss tegi kiusamise pärast enesetapu (0,6%); juhtum, kus välismaal pussitati poissi (0,6%); juhtum, kus poissi hakati uues koolis kiusama (0,6%); juhtum, kus väikesel poisil võeti koolikott ära (0,3%); juhtum, kus tööõpetuse tunnis löödi last noaga (0,3%).

Kiusamist ja selle tunnuseid tõi välja 3% õpilastest, sagedasemad tunnused olid kiusamise sage esinemine (2%), kiusamine üldiselt (1%), kiusatav on teistest erinev (1%), tasakaalutus võimusuhtes (0,3%) ja negatiivne suhtumine kiusamisse (0,3%).

Kiusamise tagajärgedest mainiti seda, et kiusatav saab vihaseks (0,3%). Kiusamise korral reageerimisest viisidest toodi esile vaid kättemaks (0,3%).

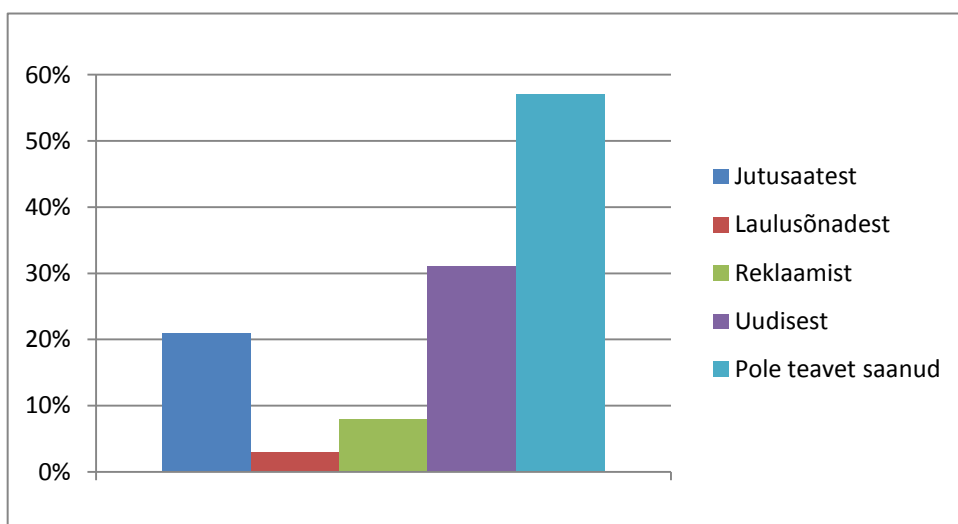
Kiusamise erinevateks osapoolteks (4%) märgiti kambaga/grupiviisiline kiusamine (1%), kiusatajateks on tüdrukud (1%) ning ohvriteks tüdruk (1%) ja poiss (0,3%).

Kiusamise erinevatest liikidest (10%) esines verbaalset kiusamist (6%) ja füüsilist vägivaldset kiusamist (5%), tunduvalt vähem esines kaudset kiusamist (0,3%). (Lisa 5).

Raadio kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta raadios. Raadio kaudu saadi kõige rohkem teavet koolikiusamise kohta uudistest – 31% õpilastest märkis selle variandi. 21% vastanutest sai teavet jutusaatest. Väga vähe teavet saadi ülejäänud kohtadest – 8% vastanutest on teavet saanud reklaamist ja veelgi vähem, kõigest 3% on saanud teavet laulusõnadest. Natuke rohkem kui pooled, 57% vastanutest väidab, et nad ei ole saanud raadio kaudu teavet koolikiusamise kohta.

Uurimistulemuste sooline võrdlus näitas, et poisid on koolikiusamise kohta tunduvalt rohkem teavet saanud raadiost kuuldud uudiste kaudu ($X^2 = 6,8$ $p < 0,05$) kui tüdrukud.

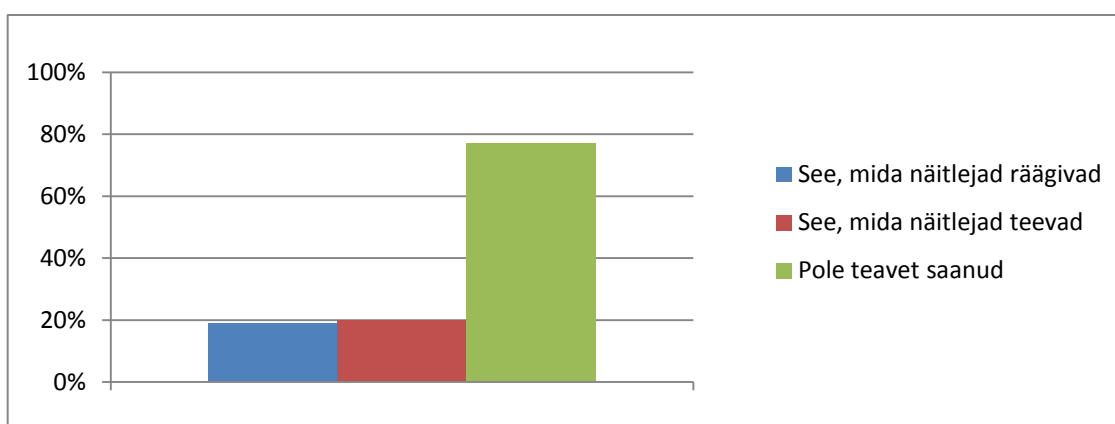


Joonis 7. Kust õpilased on saanud raadio kaudu teavet koolikiusamise kohta.

Kiusamisjuhu kirjeldus raadios. Vaid 1% kõigist õpilastest märkis, et oli raadiost kuulnud midagi seoses koolikiusamisega.

Teater kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta teatris. Teatris nähtud etendustest on väga vähesed vastajad saanud teavet koolikiusamise kohta. Kõigest 19% vastanutest märkisid, et on teavet saanud sellest, mida näitlejad räägivad. Peaaegu sama palju, 20% vastanutest väitsid, et on teavet saanud selle kaudu, mida näitlejad teevad. 77% õpilastest aga ei ole teatris käies koolikiusamise kohta teavet saanud.



Joonis 8. Kust õpilased on saanud teatris käies teavet koolikiusamise kohta

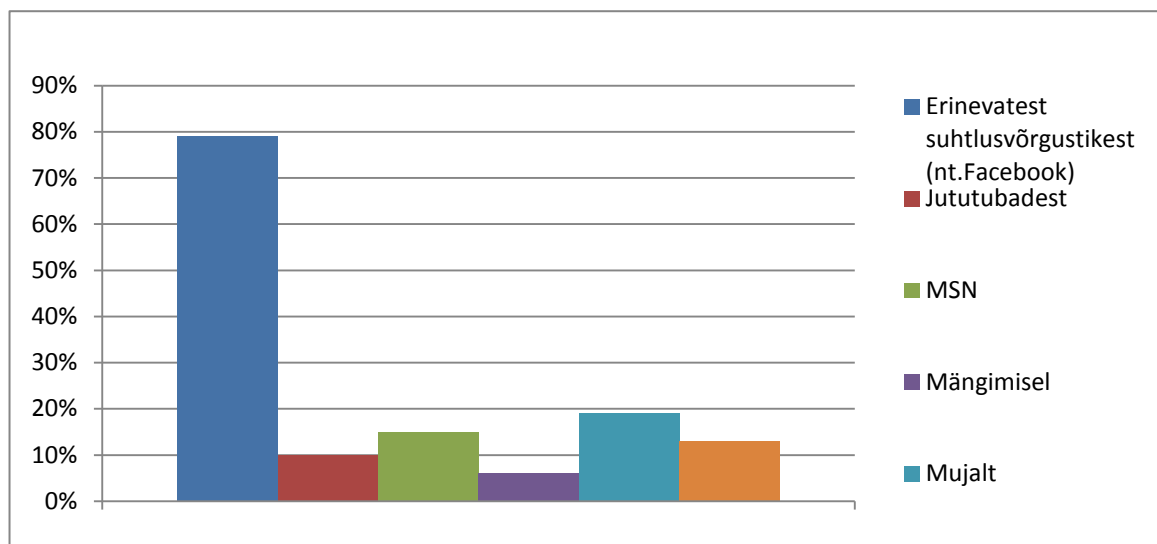
Teatri kohta tulemused soolises lõikes näitasid, et tüdrukud said teavet sagedamini kui poisid sellest, mida näitlejad teevad ($X^2 = 4,7$ $p < 0,05$).

Kiusamisjuhu kirjeldus teatris. Teatris saadi teavet vaid näidenditest/etendustest (4%), sagedamini toodi välja näidend „Nullpunkt“ (2%). Samuti mainiti, et nähtud etenduses esines koolikiusamist (1%) ja teavet saadakse, sealt, mida näitlejad teevad (1%). (Lisa 6.)

Internet kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta internetis. Kõige rohkem on õpilased koolikiusamise kohta teavet saanud suhtlusvõrgustike (nt. Facebook) kaudu - 79% vastanutest märkis selle variandi. Ülejäänud kohtadest saadakse teavet tunduvalt vähem – MSN-ist 15%, jututoast 10% ja mängimisel kõigest 6% vastanutest. 19% vastanutest on märkinud, et nad on saanud teavet „Mujalt“ (Tabel 2.)

Interneti kaudu pole koolikiusamise kohta teavet saanud ainult 13% vastanutest.



Joonis 9. Kust õpilased on saanud interneti kaudu teavet koolikiusamise kohta

Soolises lõikes tulemused interneti kaudu saadud teabe kohta viitasid sellele, et tüdrukud said poistest sagedamini teavet koolikiusamise kohta interneti sotsiaalvõrgustikest (nt. Facebook) ($X^2 = 7,3$; $p < 0,05$), poisid seevastu said sagedamini teavet mängimisel ($X^2 = 4,8$; $p < 0,05$).

Tabel 2. Kust saavad õpilased internetis teavet koolikiusamise kohta (lisaks etteantud variantidele).

Mujalt	n	%
Youtube	18	6
Twitter	1	0,3
e-ajalehed	14	4
Uudisteportaalid	13	4
Delfi.ee	6	2
Elu24.ee	4	1
Postimees.ee	6	2
Foorumid	3	1
ohtuleht.ee	3	1
Miksike	1	0,3
Liveleak.com	1	0,3
Reporter.ee	1	0,3
Online-raamatud	1	0,3

Kiusamisjuhu kirjeldus internetis. Internetis mainiti eelkõige koolikiusamise konkreetseid juhtumeid (31%) – ülekaalukalt tõid õpilased välja Amanda Todd'i

koolikiusamise juhtumi (27%), samuti juhtumi, kus kaks tüdrukut peksavad ühte tüdrukut (4%) ja veel ühe koolikiusamise juhtumi (0,3%).

Internetis kasutatakse küberkiusamise vahendeid (3%), nendest toodi välja videod (1%), kiusamisele pühendatud veebilehed (1%), mängud (0,6%) ja blogid (0,3%).

Kiusamist ja selle tunnuseid tõi välja 7% õpilastest, mainiti kiusamise sagedast esinemist Internetis.

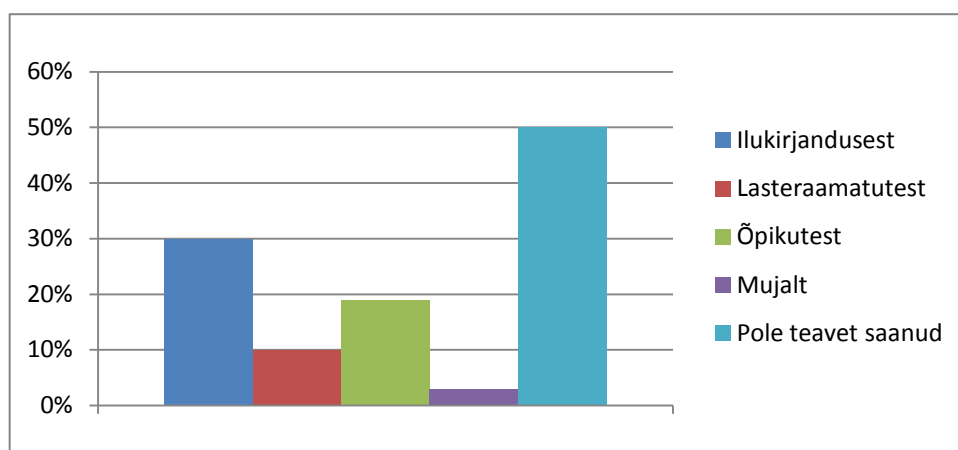
Kiusamise tagajärgedest (2%) mainiti seda, et kujuneb arvamus kiusamisest Internetis (1%), samuti kiusamise kahjulikke tagajärgi (0,3%) ja kuidas toime tullakse kiusamise korral (0,3%).

Kiusamise erinevateks osapoolteks märgiti ainult kambaga/grupiviisiline kiusamine (0,3%).

Kiusamise erinevatest liikidest (6%) esines verbaalset kiusamist (3%), kaudset kiusamist (2%) ja füüsilist vägivaldset kiusamist (1%). (Lisa 6.)

Raamatud kui kiusamisalase teabe allikas

Kust saadakse teavet kiusamise kohta raamatutes. 30% õpilastest märkisid, et on saanud koolikiusamise kohta teavet ilukirjandusest. Õpikutes on saanud teavet 19% ja lasteraamatutest kõigest 10% vastanutest. 3% õpilastest märkisid vastuseks variandi „Mujalt“. (Tabel 3.) Pooled vastanutest (50%) märkisid, et ei ole raamatute kaudu koolikiusamise kohta teavet saanud.



Joonis 10. Millistest raamatutest saavad õpilased teavet koolikiusamise kohta

Uurimistulemused raamatute kaudu saadud teabe kohta soolises lõikes näitasid, et tüdrukud on saanud koolikiusamise kohta teavet poistest sagedamini ilukirjandusest ($X^2 = 9,7$ $p < 0,05$) ja mujalt ($X^2 = 4,9$ $p < 0,05$).

Tabel 3. Millistest raamatutest saavad õpilased teavet koolikiusamise kohta (lisaks etteantud variantidele.)

Mujalt	n	%
Kriminaalromaanid	2	0,6
Noorsooromaanid	7	2
K.Kõivu kirjandus	1	0,3

Kiusamisjuhu kirjeldus raamatutes. Kõige enam kirjeldati raamatutes kiusamist ja selle tunnuseid (26%). Kõige sagedamini toodi välja, et kiusatav on teistest mingit moodi erinev (17%). Mainiti ka kiusamist üldiselt (7%), samuti kiusamise sagedast esinemist raamatutes (2%), seda, et ohvril on halb (1%) ja negatiivset suhtumist kiusamisse (0,3%).

Õpilased on välja toonud mitmeid raamatutes esinenud koolikiusamise juhtumeid (7%) - koolikiusamise juhtumid raamatust "Kummitarzan" (2%), Aabits (2%), „Sefiirist loss“ (2%), „Kuristik rukkis“ (1%), „Tommy ja Kribu“ (0,3%), „Matilda (0,3%) ja „Harry Potter“ (0,3%). Lisaks üks kogetud koolikiusamise juhtum (0,3%).

Kiusamise tagajärgedest (6%) mainiti kiusamise kahjulikke tagajärgi (4%), kiusatava poolt sooritatud enesetappu (1%), kiusamise positiivseid tagajärgi (0,6%), koolivahetust kiusamise tõttu (0,3%) ja kiusaja karistamist (0,3%).

Kiusamise erinevateks osapoolteks märgiti kambaga/grupiviisiline kiusamine (1%) ja kiusajateks on poisid (0,6%) , ohvriteks tüdruk (3%) ja poiss (2%).

Kiusamise erinevatest liikidest (11%) esines kõige sagedamini verbaalset kiusamist (7%), vähem kaudset kiusamist (2%) ja füüsilist vägivaldset kiusamist (2%). (Lisa 7).

Tabel 4. Kiusamisjuhtude kirjelduste kategooriad ja alakategooriad meediakanalite lõikes

Kategooria/ alakategooria	TELE- VISIOON	KINO	AJA- KIRJAD	AJA- LEHED	RAADIO	TEATER	INTER- NET	RAAMA- TUD
1. SÜNONÜMID KIUSAMISELE	1,5%	0,92%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2. KIUSAMINE JA SELLE JÕONED/TUNNUSED	6,8%	4,7 %	8%	3%	0%	0%	7,1%	25,8 %
3. KIUSAMISE LIIGID	28,9%	9,9%	12,9%	10,5 %	0%	0%	6,2 %	12,6%
4. KIUSAMISE OSAPOOLED	1,2%	0,31%	0,92%	3,7 %	0%	0%	0,31%	5,5 %
5. KOHT, KUS KIUSATAKE	1,2%	0%	0,31%	0%	0%	0%	0%	0%
6. KIUSAMISE TAGAJÄRJED	4,6%	3,3%	1,9%	0,31%	0%	0%	1,5%	6,2%
7. REAGEERIMINE KIUSAMISE KORRAL	0,62%	2,2%	1,2%	0,31%	0%	0%	0%	0%
8. VÕITLUS KIUSAMISEGA	0,92%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
9. KOOLIKUSAMISE JUHTUMID	30,2%	0,92%	4,9%	4,6%	0,92%	4,3 %	31,4%	7,4%
10. KÜBERKIUSAMISE VAHENDID	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2,8 %	0%
11.FILM/SAADE/REKLAAM/UUDISED	6,7%	21%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Arutelu

Uurimistöö eesmärk sai täidetud - selgitati välja, millistes meediakanalites on koolikiusamine õpilaste hinnangul kajastunud ja millise sisuga teavet õpilased nendest meediakanalitest koolikiusamise kohta said.

Uurimises püstitati kaks hüpoteesi. Esimene hüpotees leidis kinnitust – õpilased saavad koolikiusamise kohta rohkem teavet televisioonist kui ajalehtedest ja ajakirjadest.

Teine hüpotees - tüdrukud saavad ajalehtedest ja ajakirjadest rohkem teavet koolikiusamise kohta kui poisid – leidis vaid osaliselt kinnitust. Uurimistulemused näitasid, et tüdrukut on saanud ajakirjadest rohkem teavet koolikiusamise kohta kui poisid. Tüdrukud ja poisid on saanud ajalehtedest teavet peaaegu sama palju.

Püstitatud uurimisküsimustega soovitakse teada saada, millistest meediakanalitest saavad tüdrukud teavet rohkem ja millistest meediakanalitest saavad poisid teavet rohkem. Tüdrukud saavad poistest rohkem teavet koolikiusamise kohta ajakirjadest, teatrist ja raamatutest.

Õpilaste hinnangul on koolikiusamist kõige rohkem kajastatud televisioonis. Kuna lapsed vaatavad päevas mitmeid tunde televiisorit, siis võib eeldada, et sealt saavad nad ka rohkem teavet koolikiusamise kohta kui muudest meediakanalitest (Kuntsche et. al 2006). Televisiooni kaudu on õpilased kõige rohkem saanud teavet vaadates uudiseid või filme. Tüdrukud aga saavad teavet seriaalidest ja sarjadest oluliselt rohkem kui poisid. Vastupidiselt vägivallaga seotud sündmuste kujutamisele massimeedias, kus õpilased nägid vägivaldset käitumist väga paljudes multifilmides, said õpilased käesolevas uuringus teavet koolikiusamise kohta multifilmidest väga vähe (Kõiv, 2002).

Kinos käies on rohkem kui pooled õpilased saanud koolikiusamise kohta teavet filmidest, reklaamidest aga saadakse teavet väga vähe.

Ajakirjadest ja sarnaselt ajalehtedest on õpilased saanud rohkem teavet uudisest kui loost ja pildilt, kuid ajalehtedest on õpilased saanud teavet märgatavalt rohkem kui ajakirjadest. Tüdrukud on saanud rohkem teavet ajakirjadest ning seal olnud lugudest.

Raadiot kuulavad õpilased on saanud teavet eelkõige uudistest, millest üllatavalt on saanud rohkem teavet poisid. Laulusõnades aga ei ole õpilaste hinnangul esinenud koolikiusamist peaaegu üldse.

Teatriga seoses on õpilased saanud koolikiusamise kohta teavet kõige vähem. Tüdrukud on aga rohkem näinud koolikiusamist selles, mida näitlejad laval teevad.

Internetiga seoses on õpilased saanud kiusamisalast teavet väga paljude erinevate veebilehtede kaudu, kuid ülekaalukalt on kiusamisalase teabe allikaks sotsiaalsõrgustikud (nt. Facebook) ning sealt on tüdrukut saanud tunduvalt rohkem teavet kui poisid. Poisid aga seevastu on saanud rohkem teavet arvutimängude mängimisel.

Raamatute kaudu saadakse teavet eelkõige ilukirjanduslikest teostest ning tüdrukud on saanud sealt teavet rohkem kui poisid. Samuti on tüdrukud märkinud muid erinevaid teoseid, millest nad on teavet saanud.

Televisioonist saadud teabega seoses on õpilased kõige sagedamini kirjeldanud ühte konkreetset koolikiusamise juhtu. Selleks oli juhtum, kus kaks tüdrukut peksid ühes koolis oma klassiõde. See juhtum kajastus meedias just sellel perioodil, kui käesolev uurimus läbi viidi. Õpilased märkisid sageli erinevaid koolikiusamise liike, mida nad televisioonis nägid. Nendest suures ülekaalus oli füüsiline vägivaldne kiusamine. Televisioonis mainiti ka sageli, et kiusamisel võivad olla kahjulikud tagajärjed.

Kinos saadi kõige sagedamini koolikiusamise kohta teavet filmidest. Toodi välja üks konkreetne film, milleks oli „Klass“. Samuti esines õpilaste hinnangul kiusamise liikidest kõige rohkem füüsilist vägivaldset kiusamist.

Ajakirjades kajastus kõige sagedamini see, mis on kiusamine. Kiusamise erinevatest liikidest esines ajakirjades kõige rohkem verbaalset kiusamist.

Ajalehtedega seoses saadi teavet peamiselt uudistest ning jäid meelde eelkõige konkreetsed koolikiusamise juhtumid. Sarnane tendents esines ka eelnevalt uuritud vägivaldsega seotud sündmuste puhul massimeedias (Kõiv, 2002). Ajalehtedes esines kiusamise liikidest ülekaalukalt verbaalne kiusamine. Samuti märkisid õpilased sageli, et kiusamisel võivad olla erinevad osapooled.

Teatris said õpilases kõige sagedamini koolikiusamise kohta teavet näidenditest. Toodi välja üks konkreetne näidend, milleks oli „Nullpunkt“.

Internetis oli sagedaseimaks üks konkreetne koolikiusamise juhtum. Selleks oli Amanda Todd'i koolikiusamine, mille tagajärjel ta sooritas enesetapu. Juhtum leidis aset aasta tagasi ning kajastus peamiselt Youtube's vahetult enne küsitluse läbiviimist. Internetis kajastus sageli see, mis on kiusamine ning kui sageli see esineb. Kõige rohkem esines kiusamise liikidest verbaalset kiusamist.

Raamatute puhul tõid õpilased kõige sagedamini välja selle, mis on kiusamise ning kiusamise erinevad tunnused. Kõige sagedamini mainiti seejuures, et kiusatav on teistest mingit moodi erinev. Sageli mainiti ka erinevates raamatutes esinenud koolikiusamise juhtumeid. Kiusamise liikidest esines teistest tunduvalt rohkem verbaalset kiusamist.

Raamatutes toodi ka selgelt välja, et kiusamisel on mitmeid kahjulikke tagajärgi ja kiusatakse eelkõige grupiviisiliselt/kambaga.

Antud uurimistöö tulemustest võib järeldada, et kuna televisiooni vaatamise aeg on Eesti inimeste seas tunduvalt kasvanud, ajakirjade ja ajalehtede lugemise aeg aga vastupidiselt vähenenud, siis saavad ka õpilased teavet koolikiusamise kohta rohkem televisioonist kui ajakirjadest ja ajalehtedest. (Vihalemm, 2006).

Üldiselt võib järeldada, et tüdrukud vaatavad poistest rohkem seriaale ja sarju, loevad rohkem ajakirju ja ilukirjanduslikke teoseid. Poisid aga mängivad rohkem arvutimänge ja kuulavad uudiseid raadiost.

Laste seas esineb tunduvalt rohkem verbaalset kiusamist kui füüsilist kiusamist (Kuntsche, 2006 ; Kõiv, 2006). Kuid käeolevatest tulemustest tuli välja, et õpilaste hinnangul kajastatakse meedias tunduvalt rohkem füüsilist vägivaldset kiusamist.

Suured tänud kõigile uuringus osalenud kooli õpetajatele vastutulelikkuse ja abi eest. Eriline tänu kooli õppealajuhatajale, kes võimaldas uuringu läbiviimise ja aitas ankeete jagada.

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Epp Narruskberg

Kasutatud kirjandus

Brown, P.(2011). Media Role in Violence and the Dynamics of Bullying. *Pediatrics in Review*, 32, 453-454

Cleary, M., Sullivan, G., Sullivan, K. (2004). *Bullying in Secondary Schools. What it looks like and how to manage it*. London: Corvin Press.

Huesmann, L.R., Taylor, L.D.(2006). The Role of Media Violence in Violent Behavior. *Annu Rev Public Health*, 27, 393–415

Impact of media to children. Australian Noursing Journal. (2012). May 12, volume 19, number 10.

Kilo, T. (2011). *Seksuaalse informatsiooni allikad kaheksandates klassides ühe kooli näitel Soomes*. Tartu: Tartu Ülikool.

Kõiv, K. (1997). *Medali kaks poolt ehk ohvrite ja kiusajate kindlaksmääramine nooremas koolieas*. Kraav, Inger; Kõiv, (Toim.). Lapse probleemid ja probleemid lapsega. Artiklite kogumik (62 - 71). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Kõiv, Kristi (2002). *Vägivallaga seotud sündmused massimeedias ja õpilaste lähimas ümbruses*. Tikerpuu, A. (Toim.). Konverents “Ei vägivallale”. Konverentsi materjalid (17 - 27). Tallinn: AS Rebellis

Kõiv, K. (2006). *Kiusamiskäitumise mitu tahku: õpilastevaheline kiusamine, õpilaste kiusamine õpetajate poolt, õpetajate kiusamine õpilaste poolt ning õpetajate kiusamine kooli personali ja lapsevanemate poolt*. Tartu: OÜ Vali Press trükikoda.

Kõiv, K. (2009). *Bullying among Estonian pupils: an overview*. Mikk, J.; Veisson, M.; Luik, P. (Eds.) (Toim.). Teenagers in Estonia: Values and behaviour (103 - 123).

Kuntsche, E., Pickett, W., Overpeck, M., Craig, W., Boyce, W. & Gaspar de Matos, M. (2006). Television Viewing and Forms of Bullying among Adolescents from Eight Countries. *Journal of Adolescent Health*, 39, 908–915. Külastatud 05.04.2013 aadressil:

<http://www.bullylab.com/Portals/0/Television%20viewing%20and%20forms%20of%20bullying%20among%20adolescents%20from%208%20countries.pdf>

McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory (8th ed.)* Los Angeles: SAGE Publications Ltd.

Olweus, D. (1991). *Bully/victim problem among school children*. In C. Pepler & K. Rubin: The development of childhood aggression. London: Lawrence Erlbaum, 411-446.

Olweus, D. (1993). *Bullying in school: What we know and what we can do*. Oxford: Blackwell.

Ortega, R., Mora-Merchán, J.A., & Jäger, T. (2007). *Acting against school bullying and violence. The role of media, local authorities and the Internet*. Verlag Empirische Pädagogik, Landau. Külastatud 05.04. 2013 aadressil:

http://iamnotscared.pixel-online.org/data/database/publications/618_Acting_against_school_bullying_and_violence.pdf

Palmaru, R. (2004). *Ühiskond ja meedia. Meediaõpetus üldhariduskoolis. Õpetaja käsiraamat*. Koost AS Kesk-Eesti Arenduskeskuse poolt moodustatud loominguline kollektiiv. Tallinn

Rigby, K. (2008) *Children and Bullying: How parents and educators can reduce the risk of bullying in schools*. Boston: Blackwell. Wiley.

Sethi, D., Hughes, K., Bellis, M., Mitis, F., & Racioppi, F. (2010) European report on preventing violence and knife crime among young people. *World Health Organisation*. Külastatud 29.04.2013 aadressil:

http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0012/121314/E94277.pdf

Sharp, S., & Smith, P. K. (Toim.) (2004). *Võitlus koolikiusamisega. Juhiseid turvalise koolikeskkonna loomiseks*. EI Paradiso: Haridus-ja Teadusministeerium.

Simpson, A. (1998). (Ed.) *Responding to Media Violence : Starting Points for Classroom Practice*. The Metropolitan Toronto School Board: Pembroke Publishers

Smith, P. K. (1991). The silent nightmare: bullying and victimisation in school peer groups. *The Psychologist*, 4, 243-248.

Smith, P.K (2004). Bullying: Recent Developments. *Child and Adolescent Mental Health Volume 9, No. 3*, 98–103

Sullivan, K., Cleary, M., & Sullivan, G. (2004). *Kiusamine koolis. Mis see on ja kuidas sellega toime tulla*. Tartu: AS Atlex.

Vasilieva, L. (2006). *Koolivägivalla kajastamine Eesti pressis*. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool.

Vihalemm, P. (2006) Media Use in Estonia. Trends and Patterns. *Nordicom Review (1)*. pp. 17-29.

Watson, J., & Hill, A. (2012). *Dictionary of media and communication studies. (8th ed.)* Bloomsbury Academic

Lisa 1.

KÜSIMUSTIK

Lugupeetud vastajad!

Käesoleva küsimustiku eesmärk on teada saada, millistes meediakanalites on koolikiusamine õpilaste hinnangul kajastunud ja millist teavet õpilased nendest meediakanalitest koolikiusamise kohta said.

Küsimustiku täitmine on vabatahtlik ja anonüümne. Vastuseid kasutatakse ainult teaduslikul eesmärgil uurimustöö jaoks. Küsimustiku täitmine võtab aega umbes 10 minutit.

Epp Narruskberg, Tartu Ülikooli Sotsiaal-ja Haridusteaduskonna üliõpilane
epp.narruskberg@gmail.com

1. Millistes meediakanalites on sinu hinnangul kajastatud koolikiusamist? Märki kõik sobivad variandid.

- | | | |
|--|-------------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> televisioonis | <input type="checkbox"/> raadios | <input type="checkbox"/> kinos |
| <input type="checkbox"/> ajalehtedes | <input type="checkbox"/> internetis | <input type="checkbox"/> teatris |
| <input type="checkbox"/> ajakirjades | <input type="checkbox"/> raamatutes | <input type="checkbox"/> mujal. Kus? |
| <input type="checkbox"/> ei ole kajastatud | | |

2. Televisiooni kaudu oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- | | | |
|---|---------------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> filmidest | <input type="checkbox"/> sarjadest | <input type="checkbox"/> mujalt. Kust? |
| <input type="checkbox"/> multifilmidest | <input type="checkbox"/> seriaalidest | <input type="checkbox"/> pole teavet saanud |
| <input type="checkbox"/> reklaamidest | <input type="checkbox"/> uudistest | |

3. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa televisioonis oled näinud.

.....

.....

.....

4. Kinos vaadatud filmidest oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- | | |
|-------------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> filmist | <input type="checkbox"/> mujalt. Kust? |
| <input type="checkbox"/> reklaamist | <input type="checkbox"/> pole teavet saanud |

5. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa kinos oled näinud.

.....

.....

.....

6. Ajakirjade kaudu oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- | | | |
|----------------------------------|--|---|
| <input type="checkbox"/> loost | <input type="checkbox"/> uudisest | <input type="checkbox"/> pole teavet saanud |
| <input type="checkbox"/> pildilt | <input type="checkbox"/> mujalt. Kust? | |

7. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa ajakirjadest oled lugenud või näinud.

.....

.....

.....

8. Ajalehtede kaudu oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- ☐ loost
 ☐ uudisest
 ☐ pole teavet saanud
☐ pildilt
 ☐ mujalt. *Kust?*

9. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa ajalehtedest oled lugenud või näinud.

.....

10. Raadio kaudu oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- ☐ jutusaadetest
 ☐ reklaamist
 ☐ mujalt. *Kust?*
☐ laulusõnadest
 ☐ uudistest
 ☐ pole teavet saanud

11. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa raadiost oled kuulnud.

.....

12. Teatris oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- ☐ see, mida näitlejad räägivad
 ☐ see, mida näitlejad teevad
☐ mujalt. *Kust?*
 ☐ pole teavet saanud

13. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa teatris oled näinud või kuulnud.

.....

14. Interneti kaudu oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- ☐ erinevatest suhtlusvõrgustikest (nt. Facebook)
 ☐ mängimisel
☐ jututoast
 ☐ mujalt. *Kust?*
☐ MSN-ist
 ☐ pole teavet saanud

15. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa internetis oled näinud või kuulnud.

.....

16. Raamatute kaudu oled Sa koolikiusamise kohta teavet saanud. Märki kõik sobivad variandid.

- ☐ ilukirjandusest
 ☐ õpikutest
 ☐ pole teavet saanud
☐ lasteraamatust
 ☐ mujalt. *Kust?*

17. Kirjelda lühidalt koolikiusamise juhtu või juhte, mida sa raamatutest oled lugenud või näinud.

.....

Sugu:

- ☐ naine
 ☐ mees

Vanus:

Klass:

AITÄH VASTAMAST!

Lisa 2.

TELEVISIOON	
KOOLIKUSAMISE JUHTUMID	30,2%
Koolikiusamise juhtum: Kaks tüdrukut peksavad ühte tüdrukut	26,2%
Juhtum: Poistevaheline vägivaldne kiusamine	2,5%
Kogetud koolikiusamise juhtum	1,2%
Juhtum välismaal koolis	0,31%
KIUSAMINE JA SELLE JOONED/TUNNUSED	6,8%
Kiusamine	4,6%
Võimusuhetes tasakaalutus	0,31%
Kiusatakse kambaga/grupiviisiline kiusamine	1,2%
Kiusamise sage esinemine	1,2%
Negatiivne suhtumine kiusamisse	0,92%
Erinev välimus	1,5%
SÜNONÜÜMID KIUSAMISELE	1,5%
Ahistamine	0,62%
Jälitamine	0,31%
Tõrjumine	0,31%
Vägivald	0,31%
KIUSAMISE TAGAJÄRJED	4,6%
Vahetatakse kiusamise tõttu kooli	1,2%
Kiusaja karistamine	0,31%
Kiusamise kahjulikud tagajärjed	3,1%
VÕITLUS KIUSAMISEGA	0,92%
Kiusamise vältimine/võitlus	0,92%
REAGEERIMINE KIUSAMISE KORRAL	0,62%
Põgenemine	0,31%
Füüsiline vastuhakk	0,31%
KIUSAMISE OSAPOOLED	1,2%
Ohver on poiss	0,62%
Kaasaminejad	0,31%
Kõrvalseisjad	0,31%
KIUSAMISE LIIGID	28,9%
Mõnitamine	4%
Peksmine (füüsiline)	7,1%
Asjade äravõtmine	3,7%
Narrimine	2,8%
Verbaalne kiusamine	1,8%
Norimine	0,92%
Tõukamine/tõmbamine/löömine/togimine/löömine (Füüsiline)	4,9%
Kinnipanemine/kinnisidumine (füüs)	0,92%
Asjadega viskamine (Füüs)	0,92%
Väljapressimine (füüs)	1,5%
Ignoreerimine	0,31%
KOHT, KUS KIUSATAKE	1,2%
Kiusatakse WC-s	0,92%
Varjatud koht	0,31%
FILM/SAADE/REKLAAM/UUDISED	6,7%
Film „Klass“	1,5%
Film	1,5%
Saade „Saladused“	0,92%
Seriaal	0,31%
Reklaam	0,31%
Uudised	2,2%

Lisa 3.

KINO	
FILM/SAADE/REKLAAM/UUDISED	21%
Film „Klass“	18,8%
Film	2,2%
KOOLIKIUSAMISE JUHTUMID	0,92%
Koolikiusamise juhtum: 3 suuremat poissi kiusavad ühte poissi	0,92%
SÜNONUÜMID KIUSAMISELE	0,92%
Füüsiline vägivald	0,92%
KIUSAMISE TAGAJÄRJED	2,4%
Kiusatav leiab sõpru	0,31%
Kiusamise kahjulikud tagajärjed	0,62%
Koolitulistamine	1,2%
Kiusatav hakkab ise kiusajaks	0,31%
REAGEERIMINE KIUSAMISE KORRAL	3,1%
Vastuhakk	1,2%
Treeningutest osavõtt	0,62%
Kättemaks	0,31%
Koolivahetus kiusamise tõttu	0,92%
KIUSAMISE LIIGID	9,9%
Peksmine	3,1%
Mõnitamine	1,5%
Asjade äravõtmine	0,62%
Kästakse midagi teha	0,92%
Tõukamine/tõmbamine/löömine/togimine/kägistamine	2,2%
Verbaalne kiusamine	0,31%
Kinnipanemine/kinnisidumine	0,31%
Väljapressimine	1,2%
KIUSAMINE JA SELLE JOONED/TUNNUSED	4,7 %
Kiusamine	2,5%
Erinevus majandlikus olukorras	0,31%
Võimusuhtes asümmeetria	0,31%
Madal staatus	0,31%
Kiusaja	0,31%
Ohvri omadus	0,31%
Antisotsiaalne käitumine	0,31%
Varjatud iseloom	0,31%
KIUSAMISE OSAPOOLED	0,31%
Kambaga/ grupiviisiline kiusamine	0,31%

Lisa 4.

AJAKIRJAD	
KOGETUD/NÄHTUD KOOLIKIUSAMISE JUHTUMID	4,9%
Kogetud koolikiusamise juhtum	1,2%
Nähtud koolikiusamise juhtumid	3,7%
KIUSAMINE JA SELLE JOONED/TUNNUSED	8,9%
Kiusamine	4,6%
Varjatud iseloom	0,62%
Õpetaja ja õpilase vaheline konflikt	0,92%
Vaesus	0,62%
Erinevused arvamustes	0,62%
Reaktsioon kiusamisele: ingoreerimine	1,2%
Võimuhete tasakaalutus	0,31%
KIUSAMISE OSAPOOLED	0,92%
Kiusamine grupiviisilisel/kambaga	0,31%
Ohver on tüdruk	0,31%
Ohver on poiss	0,31%
KOHT KUS KIUSATAKSE	0,31%
Kiusatakse koolist väljas	0,31%
KIUSAMISE LIIGID	12,9%
Verbaalne kiusamine	0,62%
Psühholoogiline vägivald	0,31%
Norimine	1,2%
Narrimine	1,8%
Peksmine	2,5%
Tõukamine	0,31%
Kedagi vihatakse/ei taheta	0,62%
Asjade ära võtmine ja lõhkumine	1,5%
Väljapressimine	0,62%
Mõnitamine	1,2%
Halvustamine	0,92%
Ignoreerimine	1,2%
KIUSAMISE TAGAJÄRJED	2,2%
Kahjulikud tagajärjed	0,62%
Positiivsed tagajärjed	0,31%
Kiusatate karistamine	0,31%
Ei julge/ei taha kooli minna	0,62%
Negatiivne suhtumine kiusamisse	0,31%

Lisa 5.

AJALEHED	
KOOLIKIUSAMISE JUHTUMID	4,6%
Juhtum: poiss tegi kiusamise pärast enesetapu	0,62%
Juhtum: peksti vägivaldselt tüdrukut	1,5%
Juhtum: välismaal pussitati poissi	0,62%
Juhtum: välismaal kiusati poissi	0,62%
Juhtum: Poissi hakati uues koolis kiusama	0,62%
Juhtum: väikesel poisil võeti koolikott ära	0,31%
Juhtum: tööõpetuse tunnis löödi last noaga	0,31%
KIUSAMINE JA SELLE JOONED/TUNNUSED	3,7%
Kiusamine	0,92%
Kiusamise sage esinemine	1,5%
Võimuhete tasakaalutus	0,31%
Erinevus	0,92%
REAGEERIMINE KIUSAMISELE	0,31%
Kättemaks	0,31%
KIUSAMISE OSAPOOLED	3,7 %
Ohver on tüdruk	1,2%
Ohver on poiss	0,31%
Grupiviisiline/kambaga kiusamine	1,2%
Kiusajateks on tüdrukud	0,92%
KIUSAMISE LIIGID	10,5 %
Füüsiline vägivaldne kiusamine	1,8%
Peksmine	1,5%
Verbaalne kiusamine	2,2%
Mõnitamine	1,5%
Norimine	0,62%
Narrimine	0,92%
Sõimamine	0,31%
Löömine/lükkamine	0,62%
Ahistamine	0,31%
Väljapressimine	0,62%
KIUSAMISE TAGAJÄRJED	0,62%
Kiusaja saab vihaseks	0,31%
Negatiivne suhtumine	0,31%

Lisa 6.

TEATER	
NÄIDENDID/ETENDUSED	4,3 %
Kiusamine näidendis "Nullpunkt"	2,2%
"Etenduses oli koolikiusamine"	1,2%
"Mida näitlejad teevad"	0,92%
RAADIO	0,92%
INTERNET	
KOOLIKIUSAMISE JUHTUMID	31,4%
Koolikiusamise juhtum: Amanda Todd'i lugu	26,8%
Koolikiusamise juhtum: Kaks tüdrukut peksid oma klassiõde	4,3%
Koolikiusamise juhtum	0,31%
KIUSAMISE LIIGID INTERNETIS	6,2 %
Pannakse pilte üles	1,2%
Kommenteeritakse teiste pilte	0,62%
Manipuleerimine/ärakasutamine	0,62%
Solvamine	0,62%
Mõnitamine	0,62%
Ähvardamine	0,62%
Peksmine	0,92%
Narrimine	0,31%
Sõimamine	0,31%
Verbaalne kiusamine	0,31%
KIUSAMINE INTERNETIS	7,1%
Kiusamise sage esinemine	7,1%
KÜBERKIUSAMISE VAHENDID	2,8 %
Videod	0,92%
Blogid	0,31%
Mängud	0,62%
Kiusamisele pühendatud veebilehed	0,92%
KIUSAMISE OSAPOOLED	0,31%
Kiusatakse grupiviisiliselt/kambaga	0,31%
KIUSAMISE TAGAJÄRJED	1,5%
Kahjulikud tagajärjed	0,31%
Toimetulek kiusamise korral	0,31%
Arvamus kiusamisest Internetis	0,92%

Lisa 7.

RAAMATUD	
KOOLIKIUSAMISE JUHTUMID RAAMATUTES	7,4%
Koolikiusamise juhtum raamatust "Kummitarzan"	2,2%
Koolikiusamise juhtum Aabitsast "Pörsas Pamp"	1,5%
Koolikiusamise juhtum raamatust „Tommy ja Kribu“	0,31%
Koolikiusamise juhtum raamatust „Matilda	0,31%
Koolikiusamise juhtum raamatust „Harry Potter“	0,31%
Koolikiusamise juhtum raamatust „Kuristik rukkis“	0,92%
Koolikiusamise juhtum raamatust „Sefiirist loss“	1,5%
Kogetud koolikiusamise juhtum	0,31%
RAAMATUD	1,5%
Kiusamise sagedus raamatutes	1,5%
KIUSAMINE JA SELLE JOONED/TUNNUSED	25,5 %
Kiusamine	7,1%
Ohvri on halb/ohvile kahjulik	1,2%
Erinev välimus	3,7%
Teistest erinev	1,5%
Erinev stiil	1,2%
Erinev käitumine	1,2%
Erinev mõtlemine	0,62%
Erinev suhtlusringkond	1,8%
Erinev riietus	1,2%
Erinev õpiedukus	2,8%
Rahaline seis	3,1%
KIUSAMISE OSAPOOLED	5,5 %
Kiusajateks on poisid	0,62%
Ohver on poiss	1,5%
Ohver on tüdruk	2,5%
Kiusatakse grupiviisiliselt/kambaga	0,92%
KIUSAMISE LIIGID	12,6%
Narrimine	2,5%
Mõnitamine	1,2%
Norimine	0,92%
Verbaalne kiusamine	2,2%
Füüsiline kiusamine	0,62%
Kinnipanemine/kinnisidumine	0,31%
Tõukamine/tõmbamine/löömine/togimine/löömine	0,62%
Eiramine/ignoreerimine/ei võeta omaks	2,2%
Asjade äravõtmine/kahjustamine	0,62%
KIUSAMISE TAGAJÄRJED	6,5%
Kahjulikud tagajärjed	3,7%
Kiusatav sooritab enesetapu	1,2%
Koolivahetus kiusamise tõttu	0,31%
Kiusatav leiab sõpru	0,62%
Kiusajad saavad tagasi	0,31%
Negatiivne suhtumine koolikiusamisse	0,31%

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Epp Narruskberg

(18.11.1990)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

“Koolikiusamise kajastumine meediakanalites 4.-12. klassi õpilaste hinnangul“,

mille juhendaja on Kristi Kõiv:

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan,et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 21.05.2013